

HULL.

UNDERSVNINGSMATERIALE

INDHOLD

TIL UNDERVISEREN.....	3
INTRO	4
DEFINITIONER	4
GRAPHIC NOVEL ELLER COMICS?	5
FØR LÆSNING.....	7
BEGYNDELSE OG BAD	8
LÆSELOG.....	9
KARAKTERER.....	10
SHEELA-NA-GIG OG FREUD.....	10
STREG	12
OPBYGNING OG KOMPOSITION	12
SØREN KIERKEGAARD	13
FEMINISME OG GLÆDE SOM ET VÅBEN.....	16
SLUTNING	18
ANMELDELSE.....	19
TEGNEOPGAVER.....	19
TEGN DIN DAG INDTIL VIDERE	19
TEGN ET HUS	20
TEGN KROPPE	20
FORSLAG TIL VIDERE ARBEJDE	20
LITTERATURLISTE	22

TIL UNDERVISEREN

Dette undervisningsmateriale er til bogen HUL. Det er en graphic novel af Maya Elisabeth, som blev udgivet i marts 2023 på forlaget Cobolt.

Bagsideteksten lyder som følger:

”Sally er kun sikker på en ting i livet: Hun vil have det sjovt. Og det har hun. Lige indtil hun kommer til at knalde med sin bedste venindes crush. Den dårlige samvittighed melder sin ankomst sådan cirka samtidig med Sheela, Sallys vulva. Og Sheela har sine helt egne meninger om tilværelsens prioriteter.

HUL handler om jalousi, slutshaming, LOL og løgne – og om at holde fast i sig selv.”

Forløbet her henvender sig til elever i 9.-10. klasse samt ungdomsuddannelser. Man kan vælge at læse hele bogen – den er 148 sider lang, men det går noget hurtigere, end en litterær roman. Eller man kan udvælge passager. Der er mulighed for at krydre forløbene med noget Søren Kierkegaard, da ”the love interest” er bygget over en Søren Kierkegaard karakter: Johannes Forførereren fra Forførerens dagbog, 1843.

Eleverne kommer til at benytte sig af kendte analysemetoder, som de kender fra billed- og litteraturanalyse, og så bliver de introduceret til nye begreber: layout, streg og stil samt genrekendskab og format. Derudover skal eleverne også selv prøve kræfter med tegneseriemediet.

God arbejdslyst!

TIP! Undervejs er der små tips til dig som underviser ift., hvad du ellers kan arbejde med.

INTRO

Du skal i dette forløb arbejde med **tegneserier**. Måske har du læst Anders And, Garfield eller mangategneserier som Dragon Ball og har en god idé om, hvad tegneserier er for en størrelse. Tegneseriemediet kan en hel masse, og har eksisteret lige siden, de første mennesker lavede hulemalerier. Nu kan du finde tegneserier på blogs, som fx Heartstopper, du kan finde dem på Instagram, du kan finde dem på avisernes bagsider i sribeform, og du kan finde dem på bogreolerne som romaner. Sidstnævnte kalder man også for **graphic novels**. Dette er tegneserier som romanform, der henvender sig til unge og voksne.

Du skal arbejde med **HUL**, som er en **graphic novel**, der handler om at være ung, venskab, LOL, slutshaming og at stå ved den, man er.

DEFINITIONER

Inden vi begynder at analysere en graphic novel, så er der her en oversigt over tegneseriemetermer, der er vigtige at kende til:

Panel	Hver firkant i en tegneserie kaldes for panel.
Streg	Når du tegner med samme tykkelse streg, så får alle elementer i tegningen samme betydning. Men er der forskel på stregtykkelsen, så er der noget, forfatteren gerne vil have skal stikke mere ud/være vigtigere i panelet.
Tekstramme	Når der er forklarende tekst under et panel.

Stribe	Når flere paneler efter hinanden giver en fortælling, som kan være på bagsiden af en avis fx, så det bliver en stribe af paneler.
Perspektiv	Ligesom i filmanalyse. Er der tegnet fugleperspektiv, så vi som læser få fornemmelsen af at se ned på det, der skal, eller frøperspektiv, så vi skal se op til det, eller er alt tegnet i normalperspektiv, så vi skal opfatte det tegnede i øjenhøjde?
Beskæring	Ligesom i filmanalyse. Man tegner ultranær, når der skal være fokus på en lille detalje, og man tegner hele scenen, rummet og omgivelserne med, når de er vigtige for det, der sker, eller for at fortælle, at nu er man et andet sted end man var i forrige panel.

Graphic novel eller comics?

*“En **graphic novel** er, som det engelske navn betyder, en tegnet roman. Navnet, **graphic novel**, blev opfundet i USA i 70’erne for at give tegneseriegenren mere seriositet, og for at tage afstand til det lidt fjollede engelske navn for tegneserie; **comics**, som kommer af det engelske ord **comic**, der betyder sjov eller komisk.*

Graphic novels er en slags blanding af tegneseriens og romanens kvaliteter. Dvs. tegneseriens måde at fortælle historier på vha. illustrationer, og romanens udvidede handlingsforløb samt detaljerede personskildringer.” (Kilde: www.indidansk.dk)

Det betyder, at en graphic novel blot betyder, at en historie er fortalt med en tegneserie, og at den kan være alle mulige genre: Det kan være en horror, en komedie, et drama. Man siger derfor, at en graphic novel er et format, og IKKE en genre.

Man skelner mellem graphic novels og comics:

Comics kan du købe som albums, der typisk er A3-størrelse, som hæfter, fx Anders And-blad, som lommebøger, fx manga, eller som striber på bagsiden af en avis. Ofte sjove eller spændingsdrevne og stammer fra det engelske ord *comic*.

Graphic novel er som en roman - man køber den i en boghandel eller låner på biblioteket. Men der er flere forskelle:

Graphic novel	Comics
En begyndelse, midte og slutning	Handlingen går i ring, ingen udvikling
Komplekse karakterer	Karaktererne er typer, der aldrig rigtigt ændrer sig
Layouts kan være eksperimenterende, også undervejs i romanen	Layoutet er det samme, nemt genkendeligt
Større kunstnerisk frihed	Skal kunne passe ind i samme udtryk hver gang, så folk ved, hvad de køber
Typisk 1 tegner	De større er der typisk mange tegnere, fx Anders And

FØR LÆSNING

Du skal snart læse uddrag af romanen HUL. Men først skal du se på forsiden og dens **layout** - altså, hvordan forsiden ser ud, og hvordan teksten er sat op, hvor meget og hvilke farver etc.

1. Se på forsiden: Hvad tror du, romanen handler om?
2. Hvilke temaer tror du, romanen berører?
3. Hvorfor tror du, romanen hedder HUL?
4. Hullet er et symbol, der går igen hele vejen igennem romanen. Hvad kan et hul symbolisere? Kan et menneske være hullet? Kan et plot? Er det positivt eller negativt at være hullet?

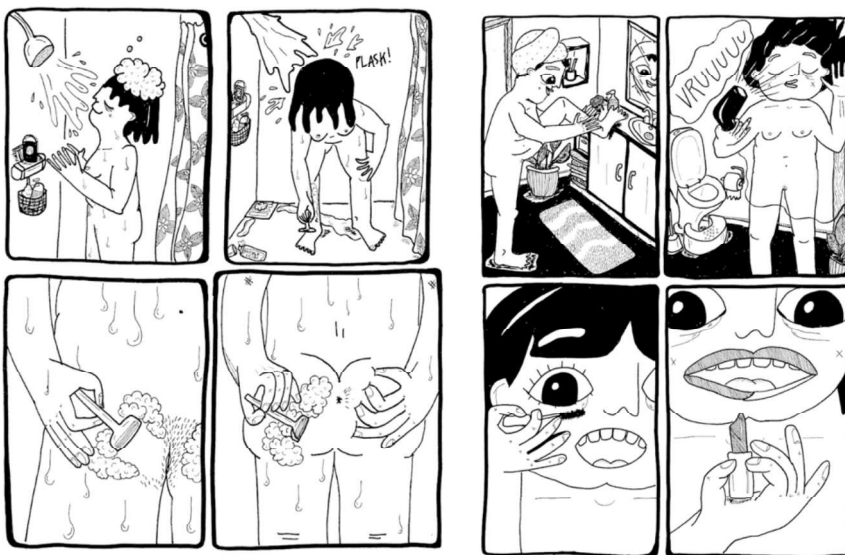

5. Hvad kan den grønne farve på forsiden symbolisere?

TIP! Hvis ekstra tid: Forfatteren bag har sagt, at hun var inspireret af Dea Trier Mørchs linoleumstryk fra 70'erne og The Green Wave, der kæmper for abortrettigheder i Amerika. Google det. Hvordan kan disse oplysninger give noget mere til din analyse af forsiden?

BEGYNDELSE OG BAD

- Side 7-8 i romanen er, hvad man kalder for *pantomime comics* eller *silent comics*: Der er ingen tale, ingen forklarende tekst. Forklar, hvad der sker, med så mange detaljer som muligt:
- Hvilken symbolsk betydning kan det være at vaske sig?
- Hvad gør det ved romanen, at det her er det første, du ser?
- Ville det have den samme virkning, hvis romanen var startet med fotos af virkeligt menneske i samme situation?
Hvorfor/hvorfor ikke?

LÆSELOG

Du skal nu læse hele bogen. Undervejs skal du holde pauser og skrive ned. Her er der lavet et skema, som du kan kopiere og udfylde. Når man læser en graphic novel er det vigtigt, at man BÅDE lægger mærke til **teksten** og **billederne**. Når man taler om, at der er "tomme pladser" i litteratur, så betyder det, at der er noget, der ikke direkte bliver sagt, men som man skal gætte sig til. Derfor er det vigtigt at lægge mærke til dialogen OG det, forfatteren har valgt at tegne. Hvorfor er det tegnet lige sådan? Hvad betyder det for historien?

Sidetæl	Giv kapitlet en overskrift:	Resumé:	Find et panel, du finder vigtigt for afsnittet:	Hvilke karakterer er vigtige og hvorfor?	Stil et spørgsmål, som du håber, du finder svar på:
7-21					
22-28					
29-45					
46-58					
59-73					
74-80					
81-94					
95-107					

108-124					
125-136					
137-149					

Obs! Under "find et panel", kan du blot angive det med sidetal og panelnummer, fx: "side 67, panel 3".

KARAKTERER

Du skal nu lave både indre og ydre personkarakteristikker. Hvad har de hver især på spil i forhold til de andre? Hvad er deres drømme? Relationer?

- Sally:
- Mia og Thure:
- Bart:
- Sheela:

SHEELA-NA-GIG OG FREUD

Vulvaen Sheela får et ansigt og får lov til at tale. De er baseret på den keltiske figur, Sheela-na-gig. Sheela bruger pronomenet de/dem.

- Google Sheela-na-gig og skriv herunder, hvad du finder:
- Hvad bliver der sagt om det kvindelige kønsorgan i HUL?
- Når Sheela er på banen, så er det kun Sally, der kan høre dem. Hvordan bliver det vist i bogen rent stilistisk?
- Hvornår dukker Sheela op første gang? Hvorfor er det lige dér?

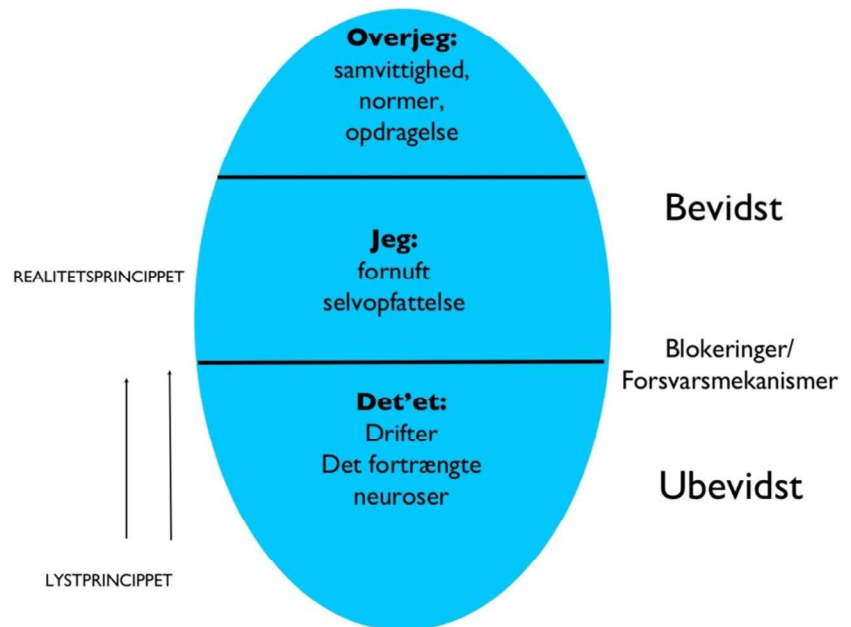
Den kendte psykoanalytiker Sigmund Freud lavede i starten af 1900-tallet en såkaldt personlighedsteori, som ofte bliver udformet som et "æg" bestående af **Jeg, overjeg og id:**

Vores psyke er ifølge Freuds teori inddelt i tre dele.

(1) Id'et, der er kilden til vores instinkter og drifter – til vores kropslige behov og ønsker, samt vores seksuelle og aggressive drifter.

(2) Overjeg'et, der er de regler, vi har lært igennem vores opvækst. Det er dem, der sørger for at holde id'et nede, så vi ikke går amok i en lystrus.

(3) Jeg'et, der er afbalanceringen af de voldsomme drifter i id'et og overjeg'ets trang til selvkontrol.

(kilde: www.videnskab.dk)

Tip: Dette er en meget kort introduktion, og man kan med fordel se meget mere på Freuds teorier for at dykke dybere ned i analysen af Hull!

- Hvordan kan Sally (og Sheela) passe ind i denne model?
- Forklar, hvordan man kan se det komme til udtryk i bogen:
- Forfatteren bag bogen mener, at der er brug for at se tegnede vulvaer, fordi vi er vant til at se tegnede penisser overalt – på skoleborde, på togstationer, på

bartoiletterne – og vi har en urealistisk idé om, hvad en vulva egentlig er. Hvad tænker du om det?

Tip: Lyt evt. til engelske PJ Harveys "Sheela-na-gig" eller danske Skråt Ops "Grissekone". Hvilke fællestræk er der mellem den tegnede vulva i Hul og den vulva, kvinderne synger om?

STREG

Enhver tegner har sin egen **streg**. Det er den tegnestil, tegneren benytter sig af. Den kan være detaljere, grov, naivistisk, realistisk eller lignende. En realistisk og detaljeret streg kan være pænere, men nogen mener, at det er nemmere at spejle sig i en enten enkel, naivistisk streg eller grovere streg – både fordi, det er nemmere selv at tegne efter, og fordi, flere mennesker kan se ud som karaktererne på siderne.

- Hvordan er strengen i HUL?
- Hvad kan en realistisk streg betyde for indholdet? Hvad med en grov streg?

OPBYGNING OG KOMPOSITION

- Lav en tidslinje over begivenhederne i historien.
- Læs citatet herunder: Hvad betyder det?

Rammerne mellem panelerne udgør et synligt fravær af fortælling på siden og ifølge tegneserieteoretiker Scott McCloud giver dette tomrum plads til læserens medskabelse, medansvar og kreativitet. Læseren udfylder så at sige selv hullerne mellem fortællingens elementer. Det kan tilføjes, at det samme til dels er tilfældet indenfor panelerne, hvor tegneserieikoner og ofte sparsomme repræsentationer af de

*bagvedliggende omgivelser giver fantasien spillerum.” Citat af Johanne Helbo
Bøndergaard, Ph.d. stud., Aarhus Universitet. www.litteratursiden.dk*

- Hvilke "tomme pladser" kan du finde?
- Hvorfor lyver Sally?
- Hvad er det, hendes samvittighed siger – og hvem taler hun med?
- Hvad får Barts snak på toilettet (side 115, panel 1) hende til at føle? Og er det fair?
- Hvilken virkning giver det, at du selv skal regne ud, hvorfor Sally gør, som hun gør?

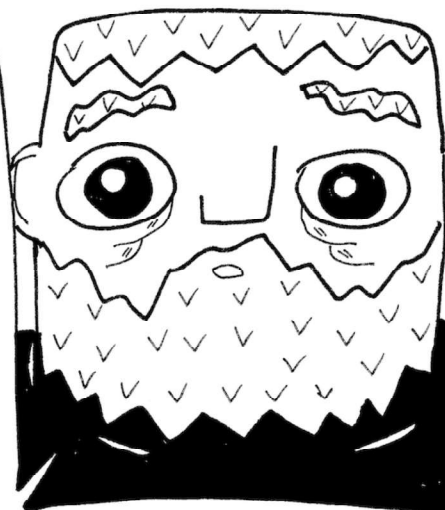
SØREN KIERKEGAARD

Bart forsøger at udfylde en tom plads ved at fortælle og retfærdiggøre hans jalousi, og hvorfor han gør, som han gør – læs side 94 panel 1 igen (øverst næste side):

- Dette panel vil du kalde for **teksttungt**, og man vil også kalde det her for en **monolog** - envejskommunikation. Normalt ville man aldrig lade et panel være så teksttungt, fordi det er svært at læse, og det er kedeligt at se på. Men forfatteren har valgt at gøre det lige netop her alligevel. Hvorfor? Hvilken virkning giver det, at panelet er så teksttungt?
- Hvilken virkning giver det, at man slet ikke ser, hvordan Sally reagerer? Eller at Sally ikke får lov til at sige noget?
- Har Bart ret? Er man(d) blot et produkt af det, man kommer af? Forklar dit svar:
- Bart er jaloux. Hvorfor tror du, man er jaloux?

TIL MIT FORSVAR VIL JEG SIGTE, AT JEG ER PROGRAMMERET TIL AT TÆNKE SÅDAN-KVINDERNES SENSUELLE FRIGØRELSE ER JO RET NY I HISTORISK KONTEKST, IK'?

DET ER JO KUN SO ÆR SIDEN, KVINDER FOR ALVOR KOM PÅ ARBEJDSMARKEDET OSV... TO AF EKSTISTENTIALISMENS FÆDRE, JEAN PAUL SATRE OG SØREN KIERKEGAARD, HAR BEGGE HAFT NOGLE RET VILDE HOLDNINGER TIL KVINDEKONNET: SATRE SAGDE, AT KVINDENS HUL BETØD, AT HUN MANGLEDE NOGET, OG AT HUN KUNNE VÆRE HEL, NÅR EN MAND KUNNE "FYLDE HENDE UD". SÅ UDEN MANDEN VILLE HENDES SELVVÆRD VÆRE LAV, FORDI HUN IKKE VAR HEL. OG! KIERKEGAARD SKRIVER I ENTEN-ELLER - I FORFØRERENS DAGBØG, HVORI PSEUDONYMET JOHANNES FORFØRER OG KNALDER CORDELIA, SOM ER FORLOVET MED EN ANDEN - AT: "NÅR EN PIGE HAR BORTGIVET ALT, DÅ ER HUN SVAG, DÅ HAR HUN TABT ALT; THI USKYLD ER HOS MANDEN ET NEGATIVT MOMENT HOS KVINDEN ER DET HENDES VÆSENS GETTALT." JEG VED GODT, AT JEG IKKE BARE KAN GIVE ALLE ANDRE SKYLDEN, MEN JEG ER JO BARE ET PRODUKT AF ALT DET, JEG KOMMER AF, OG DET ER BARE SÅDAN, DET ER. DET ER UNFAIR, MEN JEG KAN JO IKKE LAVE HELE VERDEN OM, VEL? FORSTÅR DU MIG, SALLY?

Karakteren Bart er bygget på en karakter, som hedder **Johannes Forførerer**, i romanen **Forførerens Dagbog**, der igen indgår i romanen Enten-Eller, og som den store danske filosof **Søren Kierkegaard** har skrevet i 1843.

En dag ser Johannes en pige stige ud af en kare i København. Hvem hun er, det er underordnet – Johannes har udset sig denne ubekendte, der viser sig at hedde Cordelia. Herfra begynder Johannes erotiske jagt på Cordelia. Han er

selvsikker og overlegen, og undervejs må "vennen" Edvard og Cordelias faster se sig udnyttet af Johannes' selvskhed i hans forsøg på at erobre Cordelia.

Johannes Forføreren laver nøgterne noter i sin dagbog om Cordelia. Her er bl.a., hvad han skriver om hende:

Forsvind kun min lille Fiskerpige; skjul Dig kun mellem Træerne; tag kun Din Byrde op, det klæder Dig godt at bøie Dig, ja selv i dette Nu er det med en naturlig Gratie, Du bøier Dig ind under det Qvas, Du har samlet - at en saadan Skabning skal bære saadanne Byrder! Som en Dandserinde forraader Du Formernes Skjønhed - smal om Livet, bred om Barmen, Væxten svulmende, det maa enhver Indrollerings-Chef tilstaae. Du troer maaskee, det er Ubetydeligheder, Du synes, at de fornemme Damer ere langt skjønnere, ak mit Barn! Du veed ikke, hvor megen Falskhed der er i Verden.

(s. 55 på http://www.bjornetjenesten.dk/teksterdk/forforerens_dagbog.pdf)

- Hvordan ser Johannes Cordelia?
- Hvad tænker du om den måde, han taler om Cordelia på?

Spoiler: Til sidst i romanen går Johannes og Cordelia fra hinanden. De har elsket, og nu skal Johannes videre. På sidste side af dagbogen skriver Johannes dette:

d. 25. Sept.

Hvorfor kan en saadan Nat ikke vare længere? Kunde Alektryon forglemme sig, hvorfor kan da Solen ikke være medlidende nok dertil? Dog nu er det forbi, og jeg ønsker aldrig mere at see hende. Naar en Pige har bortgivet Alt, da er hun svag, da har hun tabt Alt; thi Uskyld er hos Manden et negativt Moment, hos Qvinden er det hendes Væsens Gehalt.

Nu er al Modstand umulig, og kun saa længe den er til, er det skjønt at elske, naar den er ophørt, er det Svaghed og Vane. Jeg ønsker ikke at mindes om mit Forhold til hende; hun har tabt Duften, og de Tider ere forbi, da en Pige af Smerte over sin troløse Elsker forvandles til en Heliotrop.

Afskeed vil jeg ikke tage med hende; Intet er mig modbydeligere end Qvindegraad og Qvindebønner, der forandre Alt og dog egentlig ikke have Noget at betyde. Jeg har

elsket hende; men fra nu af kan hun ikke mere beskjeftige min Sjæl. Hvis jeg var en Gud, da vilde jeg gjøre for hende, hvad Neptun gjorde for en Nymphe, forvandle hende til en Mand.

(side 77 http://www.bjornetjenesten.dk/teksterdk/forforerens_dagbog.pdf)

- Find en sætning i citatet, som du finder interessant/undrende/irriterende:
- Hvad tænker du om det?
- Hvilket kvindesyn har Johannes Forføreren? Hvorfor tror du, at han tænker, som han gør?
- Hvad betyder begrebet *slutshaming*? (Ved du det ikke, så Google!)
- Hvordan kan begrebet *slutshaming* bruges om det, Johannes Forføreren skriver her?
- Hvorfor tror du, at Bart henviser til Søren Kierkegaard på dette tidspunkt?

TIP! Arbejd med Søren Kierkegaards Forførerens Dagbog – evt. blot et uddrag. Dette kan være en opgivningstekst fra før 1850! Læs om Søren Kierkegaards liv. Mange mente, at Johannes Forføreren var et pseudonym, og at Cordelia i virkeligheden var Regine Olsen, med hvem han kortvarigt var forlovet, inden han brød forlovelsen. Undersøg også begrebet eksistentialisme. Hvor mange kvindelige filosoffer støder du på?

FEMINISME OG GLÆDE SOM ET VÅBEN

HUL er blevet kaldt en feministisk tegneserie, fordi den fremviser forskellige, normale kroppe og viser nogle af de psykologiske eftervirkninger af slutshaming: Skam, løgne og mindreværd.

- Hvad er feminisme?
- Hvorfor er dette en feministisk tegneserie?
- Hvordan er kroppene i HUL?
- Hvorfor er det vigtigt at tegne forskellige slags kroppe?

I mange århundrede har mænd været malere, og de har malet utroligt mange kvindekroppe. Det har betydet, at de kroppe, der er kommet på muséerne, ofte har været de kroppe, som mænd har fundet det indbydende at male ... Typisk smukke kvindekroppe med smalle taljer og store bryster etc. Når man kommer på kunstmuseum og ser masser af kvindekroppe men ikke selv ser sådan ud, så kan man nemt føle sig forkert – selvom kroppen ikke er naturlig, men et produkt af en mandlig kunstners idéer om Det Smukke. Det er en bølge af graphic novels ved at lave om på, så man nu tegner kvindekroppe (og mandekroppe!) i alle mulige størrelser og farver.

- Hvilke positive aspekter er der i det faktum, at forskellige slags kroppe bliver repræsenteret – også som tegneserier?

Sally forsøger hele vejen igennem bogen at være **glad** og gøre andre glade med sin humor. Hun holder fast i sig selv og sin glæde, også selvom, Bart er en idiot.

- Hvordan kan det være en styrke at insistere på at være glad, selvom folk behandler dig dårligt? Hvad kan faren ved det være?

- Sally lytter til bandet IDLES' sang," Joy as an act of resistance". Hvordan kan man bruge glæden som et våben?

SLUTNING

Genlæs nu slutningen s. 140-149.

- Hvad sker der i slutningen?
- Hvorfor tror du, at venskabet overlever?
- Hvad symboliserer de forskellige donuts, der er med i romanen?
- Hvad betyder det at "falde ned i et hul"?

- Kom med en tolkning på, hvad Sally mener, når hun siger, "Det her er fjollet, Sheela. Jeg snakker med mig selv. I er jo mig." (side 148, panel 3). Hvad betyder det?

Anmeldelse

Du har nu arbejdet med HUL, og nu skal du skrive en anmeldelse. En god anmeldelse informerer og vurderer og kommer med få, rammende tolkningspunkter. Lav et kort referat, men lad ikke det fylde for meget. Fremhæv noget af det, der er godt. Tag udgangspunkt i layout, emnevalg og målgruppe.

Har du brug for information, så se på www.nummer9.dk – Danmarks største hjemmeside for tegneserier. Se også gerne Information, Politiken eller Weekendavisen eller søg på nettet.

Anmeldelsen skal være 800 tegn. Aflever anmeldelsen til din lærer.

TEGNEOPGAVER

Herunder er der flere opgaver, som man kan lave alene eller i klassen. Alle skal laves med paneler. Man kan vælge at lave 4-6 kvadrater på et A4-ark og derefter fylde dem ud. Tænk ikke for meget over det. Og lav gerne tændstikspersoner, hvis tegning ikke er det, du brænder allermost for.

TEGN DIN DAG INDTIL VIDERE

- Du skal nu bruge ti minutter på at tegne din dag indtil videre. Du skal tegne med tændstikspersoner og hurtige skitser. Start med at lave et panel, hvor du vågner i din seng. Hvad gør du så? Hvad vil du fortælle?

- Efter 15 minutter, se på det, du har lavet. Hvorfor har du valgt at tegne lige præcis det? Med den vinkel, de beskæringer?

TEGN ET HUS

- Alle i klassen skal tegne et hus. Du har to minutter til det. Sammenlign dit hus med andres. Det vil højst sandsynligt have visse træk, der ligner hinanden.
- Alle skal nu tegne deres eget hus/lejlighed udefra. Du har fem minutter til det. Tænk ikke for meget på detaljer.
 - Ligner jeres huse stadig hinanden? Har du valgt at tegne med en grov streg, en fin streg, mange detaljer og hvorfor?

TEGN KROPPE

- Alle skal nu tegne KROPPE
 - Tegn en kvindekrop. Brug 2 minutter.
 - Tegn nu en mandekrop. Brug 2 minutter
 - Se på kroppene. Er der store forskelle? Hvis ja, hvorfor er der det? Behøver der at være forskelle på de tegnede kroppe?
 - Tegn nu en krop, der ikke har nogle fysiske kønssignaler. Hvad laver den krop? Hvad er den i gang med?
 - Tegn nu den sidste krop i badet. Hvordan går den her krop i bad? Lav det til en serie på 4-6 paneler.

FORSLAG TIL VIDERE ARBEJDE

Graphic novels:

- *SMERTEN OG JEG* af Christine Reinwald. Smukke novelletegneserier om at leve i et forhold med vold. Meget stærk fortælling fra ofrene.

▪ *TIP: Ideél til eksamen eller projektskrivning!*

- *RIDS* af Sidsel Mørch, der handler om Gustaf Much-Petersen – hans liv, kamp mod fascismen og ikke mindst hans digte.
- *MAUS* af Art Spiegelmann handler om jødeforfølgelse. Det var en af de første graphic novels herhjemme. Dens berømmelse skyldes især, at man her for alvor så tegneseriens potentiale i forhold til at fortælle historier med et meget alvorligt indhold.
- Marjane Satrapis *Persepolis*. En erindringsroman som en graphic novel, om Marjanes barndom i Iran. Det er en klassiker.

Andre idéer:

- Emne om Søren Kierkegaard
- Emne om feminisme
- *Fredag aften*, miniserie på tre afsnit på www.DR.dk
- Annika Aakjær til Zulu Comedy Galla 2019: Sang om "Dag 2"
<https://www.youtube.com/watch?v=vtvIzr4ga8o>
- *GIRLS*, HBO-serie af Lena Dunham
- *SKAM*, norsk netserie. Kan ses på www.DR.dk
- Sofie Lindes MeToo-tale til Zulu Comedy Galla 2020:
<https://underholdning.tv2.dk/video/aEJVV2NqV2Ivb3I3WEt1dEIENlhN19oUHFJdI9xckE>

LITTERATURLISTE

LITTERATUR

Barthes, Roland: "Billedets retorik" i Fausing, Bent og Larsen, Peter (red.): Visuel Kommunikation Forlaget Medusa, København, 1980

Beatens, Jan: "Revealing Traces – A new Theory of Graphic Enunciation" i Varnum, Robin og Gibbons, Christina T (red): The Language of Comics University Press of Mississippi 2001

Eisner, Will: Tegneserien og den grafiske fortælle teknik Stavnsager 1986

McCloud, Scott: Understanding Comics Kitchen Sink Press 1993

Kierkegaard, Søren: Forførerens Dagbog 1843

http://www.bjornetjenesten.dk/teksterdk/forforerens_dagbog.pdf

HJEMMESIDER

www.analysesiden.dk

www.indidansk.dk